# 4
# Landbouw- en Visserijraad d.d. 28-29 september 2026

Landbouw- en Visserijraad d.d. 28-29 september 2026

Aan de orde is het **tweeminutendebat Landbouw- en Visserijraad d.d. 28-29 september 2026 (21501-32, nr. 1834)**.

De **voorzitter**:
Ik heropen de vergadering. Aan de orde is het tweeminutendebat Landbouw- en Visserijraad. Ik heet de nieuwe collega's in de plenaire zaal van harte welkom en ook de bewindspersonen in vak K. We gaan als eerste luisteren naar de collega die spreekt namens de fractie van BBB, mevrouw Van der Plas. Gaat uw gang.

Mevrouw **Van der Plas** (BBB):
Dank u wel. Ik heb een aantal moties.

---

Motie

---

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

verzoekt de regering bij de eiwittransitie uit te gaan van vrijwilligheid en de keuzevrijheid van consumenten te waarborgen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door het lid Van der Plas.

Zij krijgt nr. 1842 (21501-32).

---

Motie

---

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de Nederlandse bevolking niet minder dierlijke eiwitten is gaan consumeren;

overwegende dat het bewust terugdringen van de Nederlandse productie van dierlijke eiwitten, terwijl de vraag daarnaar niet afneemt, leidt tot een grotere afhankelijkheid van buitenlandse voedselproductie en het risico op hogere voedselprijzen;

overwegende dat het niet aan de overheid is om de voedselkeuze van burgers af te dwingen door de productie van voedsel waarnaar nog altijd vraag bestaat bewust terug te dringen en daarmee de beschikbaarheid en betaalbaarheid ervan onder druk te zetten;

verzoekt de regering op geen enkele wijze te sturen op een afname van de Nederlandse productie van dierlijke eiwitten,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door het lid Van der Plas.

Zij krijgt nr. 1843 (21501-32).

Dat geeft aanleiding tot een vraag van mevrouw Podt. Gaat uw gang.

Mevrouw **Podt** (D66):
Het staat natuurlijk iedereen vrij om moties in te dienen, maar ik ben een beetje in de war. Deze moties lijken gericht op het debat van gisteren, terwijl we nu bij elkaar zijn voor de Landbouw- en Visserijraad, toch? Of ben ik nu in de war?

Mevrouw **Van der Plas** (BBB):
We hebben dit ook meegenomen in de inbreng.

De **voorzitter**:
Gaat u verder met uw moties.

Mevrouw **Van der Plas** (BBB):
Voorzitter.

---

Motie

---

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat in Duitsland grote gebieden voor de visserij mogelijk worden gesloten;

overwegende dat deze gebiedssluitingen gevolgen hebben voor Nederlandse garnalenvissers die actief zijn in die gebieden;

overwegende dat het behoud van voldoende visgronden van groot belang is voor het toekomstperspectief van de Nederlandse garnalenvisserij;

verzoekt de staatssecretaris om op korte termijn met de Duitse ambtsgenoot in gesprek te gaan over de gevolgen van de Duitse gebiedssluitingen voor Nederlandse garnalenvissers en zich daarbij in te zetten voor het behoud van hun visgronden, en de Kamer hierover te informeren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door het lid Van der Plas.

Zij krijgt nr. 1844 (21501-32).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat beroepsvissers en sportvissers al meerdere jaren karpers uit de Oostvaardersplassen moeten redden in de droge zomermaanden;

overwegende dat het uitzetten van deze karpers op andere locaties gevolgen heeft voor de waterkwaliteit doordat karpers de bodem omwoelen;

verzoekt de regering de terreinbeherende organisatie, beroepsvissers, sportvissers en andere betrokken partijen met elkaar in gesprek te brengen om tot een structurele oplossing te komen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door het lid Van der Plas.

Zij krijgt nr. 1845 (21501-32).

Mevrouw **Van der Plas** (BBB):
Alstublieft.

De **voorzitter**:
Dank u wel. We gaan nu luisteren naar mevrouw Podt. Zij spreekt namens de fractie van D66. Gaat u uw gang.

Mevrouw **Podt** (D66):
Voorzitter. Ik heb geen moties, wel vragen. Alle consternatie van dinsdag bleek achteraf niet nodig, want er is gister toch niet over de Food and Feed Omnibus gestemd. Blijkbaar was dat omdat Italië zich toch weer tegen het voorstel heeft verzet. Ik neem aan dat de staatssecretaris zich kritisch zal blijven uitspreken over dit proces. Het is niet acceptabel dat wij als parlement last minute door zulke hoepels moeten springen om inspraak te hebben over de Nederlandse inzet in Europa.

Ik ben ook benieuwd waarom Italië gedraaid is en hoe het het voorstel wil veranderen. Heeft de staatssecretaris een beeld van hoe het proces er verder uitziet en van wat het krachtenveld wordt? Natuurlijk is het allerbelangrijkste hoe hij gaat zorgen dat het voorstel niet weer wordt afgezwakt.

Ten slotte, voorzitter. Zowel in de beantwoording gisteren als in de beantwoording van het SO toonde de staatssecretaris zich ambitieus over bedrijven die duurzaam nieuw voedsel maken met biotechnologie. Ik heb de concrete vraag of hij van plan is om deel te nemen aan het IPCEI Biobased Food and Feed Ingredients, een Europees project dat juist deze bedrijven heel veel kansen biedt. In deze economische sector kan Nederland wereldleider zijn. Mijn oproep is dan ook om alles op alles te zetten om deze kansen te pakken.

Dank u wel.

De **voorzitter**:
Dank u wel. We gaan nu luisteren naar de heer Jansen. Hij spreekt namens de fractie van de PVV. Gaat u uw gang.

De heer **Chris Jansen** (PVV):
Dank, voorzitter. Ik heb één motie.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat momenteel circa 83 nieuwe werkzame stoffen met betrekking tot gewasbeschermingsmiddelen wachten op afronding van Europese beoordelings- en toelatingsprocedures;

overwegende dat boeren en tuinders dagelijks werken aan de productie van veilig, hoogwaardig en betaalbaar voedsel van eigen bodem, maar daarbij steeds vaker worden geconfronteerd met ziekten, plagen en onkruiden waarvoor onvoldoende effectieve oplossingen beschikbaar zijn;

verzoekt de regering zich er bij de onderhandelingen over de Food and Feed Safety Omnibus voor in te zetten dat de bestaande achterstand in de beoordeling van nieuwe werkzame stoffen structureel wordt weggewerkt en dat hiervoor bindende termijnen en duidelijke verantwoordingsmechanismen worden vastgelegd,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door het lid Chris Jansen.

Zij krijgt nr. 1846 (21501-32).

Dank u wel. We gaan nu luisteren naar het lid Kostić. Het is een hele verrassende ochtend! Maar gaat u uw gang, lid Kostić.

Kamerlid **Kostić** (PvdD):
Het is inderdaad verrassend, voorzitter. De meeste mensen hebben een ongezonde hoeveelheid pfas in hun bloed. Pfas schaadt ongeboren kinderen en kan leiden tot onvruchtbaarheid en kanker. Het zit zelfs in het glas water dat ik vastheb. Het zit zelfs in moedermelk. Pfas in moedermelk! Staat u daar even bij stil. Kinderen die nu worden geboren, worden allemaal geboren met pfas in hun bloed.

We weten dat pfas-deeltjes voor een groot deel van landbouwgif komen. Toch is het gebruik van pfas-houdend landbouwgif verdubbeld in Nederland. Europa doet er niets aan. Nederland gaat heel misschien iets doen in 2028, terwijl andere landen nu maatregelen nemen. Het is meer dan tijd om de gezondheid van onze kinderen te beschermen. Daarom de volgende motie.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat het kabinet zich inzet voor een pfas-verbod in de EU, maar dat dit verbod niet gaat om bestrijdingsmiddelen en er ook geen vooruitzicht is dat dit spoedig zal volgen;

constaterende dat de ILT stelt dat bestrijdingsmiddelen in de bodem aantoonbaar afbreken tot TFA, een vorm van pfas, en dat TFA giftig is, nauwelijks afbreekt en ons water ernstig bedreigt;

constaterende dat het gebruik van pfas-houdende pesticiden volgens de ILT verdubbeld is en een groeiend gevaar vormt voor drinkwater in Nederland;

constaterende dat uit het CLM-rapport volgt dat TFA-vormende bestrijdingsmiddelen een van de grootste pfas-bronnen naar de leefomgeving zijn;

constaterende dat recent wetenschappelijk onderzoek heeft vastgesteld dat TFA ongeboren kinderen en mogelijk de vruchtbaarheid aantast;

constaterende dat pfas nu ook in moedermelk zit en de meeste mensen ongezonde hoeveelheden pfas in hun bloed hebben;

overwegende dat gezien de gezondheidsrisico's het onverantwoord is om nog veel langer te wachten op maatregelen en de Kamer daarom eerder heeft besloten om te vragen om meer nationale maatregelen (28089, nr. 373);

verzoekt de regering om gezondheid van onder anderen kinderen op één te zetten en met medestanders in de EU in te zetten voor een verbod op pfas-houdende bestrijdingsmiddelen, en ondertussen de Kamer zo snel mogelijk dit jaar in te lichten hoe er eerder dan 2028 nationale maatregelen kunnen worden genomen, gezien de ernstige gevaren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door het lid Kostić.

Zij krijgt nr. 1847 (21501-32).

Dank u wel. We gaan luisteren naar ... O, dat geeft aanleiding tot een vraag. Zou het lid Kostić terug willen komen, alstublieft?

De heer **Chris Jansen** (PVV):
Volgens mij zit pfas in alles, niet alleen in bestrijdingsmiddelen. Daarnaast hoorde ik het lid Kostić zeggen dat Europa hier niets aan doet. Volgens mij is juist een Europees verbod aanstaande. Volgens mij heeft het lid Kostić de feiten dus niet op orde.

Kamerlid **Kostić** (PvdD):
We moeten twee dingen van elkaar onderscheiden. Pfas zit inderdaad ongeveer in bijna alles, maar dat betekent niet dat alles een bron is. Het zit in alles. Het zit in drinkwater omdat het ergens vandaan komt. We weten dat het uit de industrie komt, maar die pesticiden, die bestrijdingsmiddelen, dat landbouwgif of hoe je het ook wil noemen zijn een andere heel belangrijke bron; dat zeggen de waterschappen, het CLM-rapport en eigenlijk al onze instanties, zoals de ILT. Dat is een hele belangrijke bron. Het probleem met Europese maatregelen is ten eerste dat die er nog steeds niet komen. Ten tweede worden bestrijdingsmiddelen daarin niet meegenomen. Dat pfas-verbod waar Europa naar streeft en waar Nederland zich terecht voor inzet, geldt dus helaas niet voor bestrijdingsmiddelen. Pfas wordt straks dus volop over het land verspreid door bestrijdingsmiddelen. Dat komt via ons voedsel uiteindelijk in ons water en op ons bord.

De **voorzitter**:
Afrondend.

De heer **Chris Jansen** (PVV):
Gewasbeschermingsmiddelen zijn geen gif.

Kamerlid **Kostić** (PvdD):
Zeker wel.

De heer **Chris Jansen** (PVV):
Ik vind het best wel storend dat het lid Kostić dat iedere keer opnieuw blijft zeggen. Die gewasbeschermingsmiddelen worden gebruikt om te voorkomen dat alles wat verbouwd wordt op het land gewoon bederft. Dan hebben we helemaal niets te eten.

De **voorzitter**:
En uw vraag?

De heer **Chris Jansen** (PVV):
Dan gaan we gewoon dood, nog veel sneller dan wanneer we misschien pfas tot ons krijgen. Misschien moet het lid Kostić dus eens een keer nadenken.

De **voorzitter**:
Maar uw vraag?

De heer **Chris Jansen** (PVV):
Mijn vraag is ... Misschien moet het lid Kostić beter nadenken voordat zij hier iedere keer de term "gif" blijft neerleggen en gewoon eens gaan nadenken over wat dit doet met de mensen, wat dit doet met de boeren en wat dit ook betekent voor het gevaar dat boeren hiermee lopen. Is het lid Kostić dat met mij eens?

Kamerlid **Kostić** (PvdD):
Ik gun onze boeren een gezonde toekomst, ook voor hun kinderen. Ik denk dat ook heel veel boeren zich zorgen maken over dat pfas. Kijk, die boeren kunnen nauwelijks kiezen. Het is vaak ook voor hen niet duidelijk waar pfas

nou wel of niet in zit. Het gaat erom dat je uiteindelijk een landbouwsysteem wil hebben dat dit soort troep niet bevat. Ik hoor de PVV weer zeggen "let nou op die producenten en op die bedrijven", maar het zit dus in moedermelk. Moedermelk! Dat is toch echt … Ik kan dat niet meer tolereren. De hoeveelheid pfas-houdende bestrijdingsmiddelen is de afgelopen jaren dus verdubbeld. Het is een van de grootste bronnen van pfas. Ik kan het niet meer verantwoorden. Ik vind het echt verwerpelijk dat de PVV mij verwijt dat ik de feiten niet op orde heb, terwijl zij zelf de feiten niet op orde heeft en ook nog eens de gezondheid van onze kinderen negeert. Ik vind het echt schadelijk, hoor!

De **voorzitter**:
Dank u wel. We gaan luisteren naar mevrouw Bromet, die spreekt namens de fractie van PRO. Gaat uw gang.

Mevrouw **Bromet** (PRO):
Voorzitter. Het is nogal wat als je wetenschappers vraagt om een onderzoek te doen, maar vervolgens naar eigen inzicht in dat advies gaat rommelen. Onderzoekers van de Wageningen Universiteit hebben geadviseerd over de status van de bruinvis en de grijze zeehond, zodat we die gegevens met de Europese Commissie kunnen delen, maar het kabinet wijkt af van dat advies. PRO vindt dit ingewikkeld. Dit doet afbreuk aan de geloofwaardigheid van de onderzoekers, die nota bene door het kabinet om advies zijn gevraagd. Ik vroeg schriftelijk om een stevige wetenschappelijke onderbouwing van waarom Nederland afwijkt. Ik kreeg wel een uitleg, maar niet een wetenschappelijke onderbouwing. Daar heb ik wat vragen over. Kan een nadere onderbouwing van deze afwijking nog met de Kamer worden gedeeld? Hoe kan ik als Kamerlid controleren dat dit onderbouwde keuzes waren en geen politieke wensen? Waarom neemt het kabinet geen contact op met wetenschappers als er redelijke twijfel bestaat over de uitkomsten van hun onderzoek? En wat zijn de gevolgen van het doorgeven van deze afwijkende adviezen aan de Europese Commissie? Wat gaat het kabinet doen om niet nog een keer het advies van de wetenschappers te betwisten?

Voorzitter. Dan nog iets over de financiering van natuurherstel. In de EU bestaan allerlei potjes waarmee lidstaten een deel van hun natuurherstel kunnen betalen. Wij hebben afgelopen weekend met de commissie een werkbezoek afgelegd. Toen hebben we daarover gehoord. Ik zou van de minister willen weten of wij die potjes nu optimaal benutten. Kan de minister inventariseren welke Europese potjes er nog zijn voor natuurherstel die ingezet kunnen worden voor de opgave waar we voor staan? En wil de minister hierover een brief naar de Kamer sturen?

Voorzitter, tot slot het reddingsplan voor de grutto. Er is geld nodig voor boeren om aan langjarig agrarisch natuurbeheer te kunnen doen. Dat is voorzien in het nieuwe gemeenschappelijk landbouwbeleid vanaf 2022, maar er is tot die tijd ook geld nodig. Is er nou geld naar de provincies gestuurd zodat ze alvast een aanvang kunnen nemen met dat reddingsplan voor de grutto of moet er echt gewacht worden tot 2029?

De **voorzitter**:
Dank u wel. Dan gaan wij nu luisteren naar de heer Boomsma, die spreekt namens de fractie van JA21. Gaat uw gang.

De heer **Boomsma** (JA21):
Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Dank aan de bewindslieden voor de beantwoording. Die geeft ons stof voor twee moties.

---

Motie

---

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat een product voor toepassing als RENURE moet voldoen aan vastgelegde product- en milieucriteria en afkomstig moet zijn uit een van de drie voorgeschreven productieroutes;

constaterende dat een product dat aan de criteria voldoet, buiten RENURE valt wanneer het via een andere verwerkingsroute tot stand is gekomen;

overwegende dat de benodigde investeringen voor sommige bedrijven een drempel kunnen vormen om RENURE te produceren, terwijl een technologieneutrale afbakening meer mogelijkheden biedt om nutriënten uit mest te benutten, met behoud van de gebruiksnormen, productcriteria en milieukundige randvoorwaarden;

verzoekt de regering bij de Europese Commissie en in het Nitraatcomité een voorstel in te dienen tot technische wijziging van bijlage III van de Nitraatrichtlijn, zodat de eigenschappen van het eindproduct in plaats van de verwerkingstechniek bepalend zijn voor de kwalificatie van mestverwerkingsproducten, met behoud van de bestaande product- en milieucriteria en met geborgde handhaafbaarheid,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door de leden Boomsma en Goudzwaard.

Zij krijgt nr. 1848 (21501-32).

De heer **Boomsma** (JA21):
Dan de volgende motie.

---

Motie

---

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat:

- voor sleepnetvisserij bijvoorbeeld in de Waddenzee een schriftelijke privaatrechtelijke toestemming van de overheid is vereist;
- hiervoor sinds 2007 een uitsterfbeleid geldt en overdracht aan een opvolger niet mogelijk is;

overwegende dat:

- onder de algemene sleepnettoestemmingen ook kleinschalige recreatieve en educatieve visserij plaatsvindt, waarbij met een beperkt vistuig toeristen kennismaken met natuur van de Waddenzee;
- deze vorm van visserij nauwelijks effecten heeft op de natuur en het verdwijnen ervan dus niet bijdraagt aan herstel daarvan;

verzoekt de regering de voorwaarden voor de (privaatrechtelijke) schriftelijke sleepnettoestemmingen zodanig aan te passen dat een toestemming die wordt gebruikt voor recreatieve of educatieve visserij kan worden overgedragen aan een opvolger,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door het lid Boomsma.

Zij krijgt nr. 1849 (21501-32).

Dank u wel.

De heer **Boomsma** (JA21):
Dank u wel.

De **voorzitter**:
Dan gaan wij tot slot luisteren naar de heer Lohman, die spreekt namens de fractie van het CDA. Gaat uw gang.

De heer **Lohman** (CDA):
Dank u wel, voorzitter. Dinsdag stonden we hier inderdaad op stel en sprong over de Omnibus Food and Feed te debatteren. Ik zag net, één minuut geleden, ook een brief van de staatssecretaris daarover binnenkomen, maar ik sluit me eigenlijk aan bij de vraag van collega Podt hoe het nu verder moet. Ik vind namelijk dat de beantwoording in die brief niet heel veel inzicht geeft. Het Ierse voorzitterschap moet daar nu mee verder. Ik ben dus erg benieuwd wat het volgende hoofdstuk is in deze soap.

Dan wil ik nog terugkomen op de vragen die ik heb gesteld over de pulsvisserij. Ik las in de beantwoording dat de staatssecretaris in contact is geweest met collega's in andere lidstaten, maar kan de staatssecretaris daar toch nog wat meer over zeggen? Hoe kansrijk is deze poging nou? We moeten namelijk toch geen hoop gaan creëren als het misschien nog heel lang gaat duren. Is er een coalitie van kustlanden in zicht?

Ik wil ook nog ingaan op de Richtlijn oneerlijke handelspraktijken. Volgens een artikel op Foodlog dat ik van de week las, houden boeren de meest nadelige positie in de keten terwijl zij wel de risico's, en daarmee lasten, dragen. Europese telersverenigingen moeten boeren en tuinders sterker maken tegenover grote supermarktconcerns. Ze krijgen daar 1 miljard subsidie van de Europese Commissie voor, maar het aantal producentenorganisaties loopt terug. Kan de staatssecretaris daarop reflecteren? Het CDA wil namelijk dat Europees beleid helpt om boeren een stevige positie in de keten te geven. Hoe zet de minister — er staat hier "minister", maar ik denk dat het "staatssecretaris" is — in op strengere Europese regels, bijvoorbeeld tegen de verkoop onder de kostprijs en voor grensoverschrijdende handhaving?

Dank u wel.

De **voorzitter**:
Dank u wel. Dan zijn wij aan het einde gekomen van de inbreng vanuit de Kamer. De bewindspersonen hebben aangegeven een krappe tien minuten nodig te hebben voor de appreciaties van de ingediende moties. Ik schors dus voor een krappe tien minuten. Blijft u alstublieft in de buurt.

De vergadering wordt van 10.55 uur tot 11.04 uur geschorst.

De **voorzitter**:
Ik heropen het debat. Aan de orde is het tweeminutendebat Landbouw- en Visserijraad. Wij zijn toegekomen aan de beantwoording van de vragen en aan de appreciaties van de ingediende moties. Ik geef daartoe de bewindspersonen graag het woord. Gaat uw gang.

Minister **Van Essen**:
Dank u wel, voorzitter. Ik zou willen beginnen met de motie van JA21 over RENURE. Ik zou die motie graag aan het oordeel van de Kamer laten, mits ik daar een interpretatie op mag toepassen.

De **voorzitter**:
Om welk nummer gaat dit?

Minister **Van Essen**:
Dat is volgens mij … Ik zie een 1 op deze motie staan, maar ik weet niet …

De **voorzitter**:
Dat is nummer 7.

Minister **Van Essen**:
Een 7. Dat lijkt op 1. Het is de motie op stuk nr. 1848. We hebben bij de evaluatie van de Nitraatrichtlijn ook gepleit voor de optie om meer te sturen op het eindproduct van RENURE dan op de toegestane technieken. Dat heeft niet geleid tot een wijziging van die Nitraatrichtlijn, maar de Europese Commissie kijkt in het actieplan over meststoffen wel naar de mogelijkheid om digestaat bijvoorbeeld ook als RENURE aan te wijzen. Wij steunen dit, samen met bijvoorbeeld Italië, mits aan de milieuvoorwaarden wordt voldaan. In bredere zin steunen we ook de inzet die het actieplan laat zien op het gebruik van circulaire meststoffen. Als ik de motie dus zo mag lezen dat u mij oproept om mij in te zetten op deze punten, ook binnen die lopende processen, kan ik de motie oordeel Kamer geven.

De **voorzitter**:
De heer Boomsma knikt enthousiast van ja. Daarmee krijgt de motie op stuk nr. 1848 oordeel Kamer.

Minister **Van Essen**:
Dank. Dan kom ik nu bij een aantal vragen van mevrouw Bromet over de bruinvis en de grijze zeehond. Zij vraagt ook waarom wij geen contact opnemen met wetenschappers. Het is misschien goed om allereerst te zeggen dat we 88 van de 90 adviezen die uit die wetenschappelijke publicaties kwamen, hebben overgenomen. Er is ook contact geweest met de wetenschappers voordat we de rapportage hebben ingediend. Ook is met ze besproken hoe we ernaar willen handelen. De reden waarom we op twee punten hebben afgeweken is dat de consistentie met eerdere rapportages belangrijk is. Die vonden we hierin gewoon niet voldoende naar voren komen. Op twee van de adviezen zijn we dus afgeweken, maar we blijven erover in gesprek met de wetenschappers.

De **voorzitter**:
Eén vraag hierover, mevrouw Bromet.

Mevrouw **Bromet** (PRO):
Ik begrijp dus dat consistentie met eerdere rapporten een argument is om af te wijken van wetenschappelijke adviezen. Dan hoef je eigenlijk ook geen wetenschappelijke adviezen meer te vragen. Dan neem je gewoon het rapport dat daarvóór gemaakt is en dan ga je lekker consistent door.

Minister **Van Essen**:
Ik denk dat het aantal malen dat we wél hebben besloten om een advies over te nemen, laat zien hoe serieus we wetenschappelijke adviezen nemen. Op de vraag van mevrouw Bromet om een nadere onderbouwing te geven, zeg ik ook dat ik dat graag doe, zodat u ook kunt controleren hoe, wanneer en waarom we met die adviezen omgaan zoals we ermee omgaan. Ik streef ernaar om die onderbouwing voor het herfstreces naar u toe te sturen. Ook daarover is contact opgenomen met de wetenschappers.

De **voorzitter**:
Lid Kostić.

Minister **Van Essen**:
En misschien is het ook goed om te zeggen dat die soorten gewoon strikt beschermd blijven. Daar wordt dus niet op een of andere manier op afgedongen.

De **voorzitter**:
Dan zal ik nu het lid Kostić het woord geven.

Kamerlid **Kostić** (PvdD):
Zeker in deze tijden is het goed om goed te kijken naar de wetenschap. Ik vraag me gewoon af welk wetenschappelijk bewijs het kabinet tegenover onze WUR zet. Kan de minister dat nader toelichten?

Minister **Van Essen**:
We hebben, zoals ik zei, bij 2 van die 90 gevallen gekeken hoe dat te rijmen is met andere, eerdere bevindingen van deze onderzoekers over deze soorten. Daarom hebben we geoordeeld zoals we hebben geoordeeld. Maar ik wil u graag op korte termijn die nadere onderbouwing verschaffen.

De **voorzitter**:
Gaat u verder met uw beantwoording.

Minister **Van Essen**:
Dan de vraag van mevrouw Bromet over de potjes voor natuurherstel. Op die vraag kom ik graag terug, want op dit moment vinden de onderhandelingen plaats binnen de NRPP, binnen het Meerjarig Financieel Kader. Het is voor mij daarom nog niet mogelijk om vooruit te lopen op de verdeling van die middelen. Wel werkt het kabinet aan een nadere invulling en onderbouwing van de NL-NRPP, waarbij specifiek wordt bekeken welke middelen waarnaartoe gaan en welke maatregelen het meest effectief bijdragen aan onze doelen, waaronder natuurherstel. De minister van Financiën heeft een coördinerende rol binnen het nationale NRPP en uw Kamer wordt binnen enkele weken hier nader over geïnformeerd. In die Kamerbrief zal de minister van Financiën nader ingaan op natuurherstel.

Voorzitter. Dan de laatste vraag, over de grutto, het aanvalsplan en het geld dat naar provincies is gestuurd. Er is nu al geld beschikbaar via het Aanvalsplan Grutto. Dat verloopt via het agrarisch natuurbeheer. Daar zijn dus eigenlijk gewoon per direct middelen voor beschikbaar in het lopende budget. In de komende jaren wordt dat verder uitgebouwd — dat hebben we ook recent opgenomen in de Kamerbrief over agrarisch natuurbeheer — en daaruit kan geput worden voor het Aanvalsplan Grutto tot het bedrag dat is afgesproken met de provincies. We hebben namelijk afspraken gemaakt tussen Rijk en provincies over hoe we dat Aanvalsplan Grutto bekostigen.

De **voorzitter**:
Eén vraag, mevrouw Bromet.

Mevrouw **Bromet** (PRO):
Is dat dan extra geld of is dat het geld dat we altijd al hadden voor agrarisch natuurbeheer?

Minister **Van Essen**:
Dat is geld dat er aan de ene kant al was voor agrarisch natuurbeheer vanuit de intensivering van het vorige kabinet. Daarvan is gezegd: dat stellen wij beschikbaar voor de gruttoaanpak. Ook dit kabinet heeft extra geld voor agrarisch natuurbeheer. Ik weet dat er een Kamermotie ligt die oproept tot een bepaald bedrag en daar ben ik ook mee aan het werk. We hebben dus een basisbedrag, het vorige kabinet heeft er meer aan toegevoegd en er komt nog meer geld voor beschikbaar.

De **voorzitter**:
Dank u wel. Dan gaan we luisteren naar de staatssecretaris. Gaat uw gang.

Staatssecretaris **Erkens**:
Dank u, voorzitter. Een aantal moties zal ik kwalificeren als ontijdig omdat een aantal zaken geen deel zijn van de

agenda van de LVR en ook geen onderdeel waren van het schriftelijk overleg. Ik voel wel een bepaald ongemak als ik moties moet appreciëren die best verstrekkend zijn en waar de Kamer ook niet over heeft gedebatteerd. Die context geef ik alvast mee.

De motie op stuk nr. 1842 krijgt oordeel Kamer.

De **voorzitter**:
De motie op stuk nr. 1842 krijgt oordeel Kamer.

Staatssecretaris **Erkens**:
De motie op stuk nr. 1843 geef ik het oordeel ontijdig. We hebben gisteren een debat over voedselzekerheid gehad. Ik zou deze motie graag appreciëren in de context van dat debat. Ik verzoek de motie dus aan te houden en anders is mijn oordeel "ontijdig". De appreciatie is nu dus "ontijdig".

De **voorzitter**:
De indiener van de motie heeft zich geëxcuseerd. Ik kan dus niet checken of mevrouw Van der Plas de motie wil aanhouden. Dan blijft de appreciatie dus "ontijdig".

Staatssecretaris **Erkens**:
De motie kan voor de stemmingen nog aangehouden worden.

De **voorzitter**:
Ja.

Staatssecretaris **Erkens**:
Nogmaals, ik sta niet negatief tegenover de motie, maar ik vind dat deze motie echt hoort bij het debat over voedselzekerheid van gisteren, dus vandaar.

De motie op stuk nr. 1844 geef ik oordeel Kamer, mits ik wel eerst na kan gaan over welke gebieden voor de garnalenvisserij het gaat. Dat zal namelijk de aanpak bepalen. Maar met de interpretatie dat ik eerst kan uitzoeken om welke gebieden het gaat, krijgt de motie oordeel Kamer.

De **voorzitter**:
Dit is voor de voorzitter lastig. Normaal gesproken kijk ik dan even naar de indiener of zij akkoord gaat met deze vertaling, maar de indiener is er niet. Er wordt geknikt vanuit een ander bankje, zie ik, dus met deze interpretatie krijgt de motie op stuk nr. 1844 oordeel Kamer.

Staatssecretaris **Erkens**:
Er werd geknikt. Ik ga hiervan uit en als het anders is, dan hoor ik dat nog wel.

De motie op stuk nr. 1845 krijgt oordeel Kamer. Ik ben altijd bereid om in gesprek te gaan.

De **voorzitter**:
De motie op stuk nr. 1845 krijgt oordeel Kamer.

Staatssecretaris **Erkens**:
De motie op stuk nr. 1846 vind ik complex en wil ik het oordeel overbodig geven omdat het de inzet van het kabinet is om hiervoor te zorgen.

De **voorzitter**:
De motie op stuk nr. 1846 krijgt de appreciatie overbodig.

Staatssecretaris **Erkens**:
De motie op stuk nr. 1847 gaat over pfas. Mijn verzoek zou zijn om die aan te houden, want anders moet ik de motie ontraden. Het is namelijk geen onderdeel van de LVR-agenda. Over twee weken hebben we een debat over gewasbescherming. Het gaat over een heel omvangrijk rapport van de ILT. Het is een heel complex onderwerp. Ik vind het goed om daar eerst met de Kamer het debat over te voeren. Mijn verzoek is dus om de motie aan te houden.

De **voorzitter**:
Ik ga nog even terug naar de motie op stuk nr. 1846, want ik heb wel een appreciatie nodig.

Staatssecretaris **Erkens**:
Overbodig. Dat is een appreciatie, toch?

De **voorzitter**:
Oh, excuus, dan gaat het om de motie op stuk nr. 1845.

Staatssecretaris **Erkens**:
Die krijgt oordeel Kamer.

De **voorzitter**:
De motie op stuk nr. 1845 krijgt oordeel Kamer.

De motie op stuk nr. 1846 krijgt de appreciatie overbodig.

De motie op stuk nr. 1847 wordt aangehouden, begrijp ik uit het teruglopen van het lid Kostić? Daar wordt nog over nagedacht, zie ik. Wat is dan uw appreciatie van de motie op stuk nr. 1847?

Staatssecretaris **Erkens**:
Dan is die motie vooralsnog ontraden. Maar ik stel dus voor de motie aan te houden tot na het debat Gewasbescherming. Dan kunnen we ook langer praten over de opvolging van het rapport. De motie is dus ontraden als die nu in stemming komt.

De **voorzitter**:
Ja, de motie op stuk nr. 1847 krijgt het oordeel: ontraden. De motie op stuk nr. 1848 is al geappreciëerd.

Staatssecretaris **Erkens**:
Dan heb ik nog enkele vragen, voorzitter.

De **voorzitter**:

Ik heb nog één motie, de motie op stuk nr. 1849, van de heer Boomsma.

Staatssecretaris **Erkens**:
Welke motie was dat? Die zit niet in mijn stapeltje. Als hij 'm nog kort kan toelichten, doe ik het gewoon uit mijn hoofd.

De heer **Boomsma** (JA21):
Die gaat over de overdraagbaarheid van vergunningen voor recreatieve en educatieve …

Staatssecretaris **Erkens**:
Ik kan die oordeel Kamer geven, met de opmerking erbij dat ik eerst wil uitzoeken hoe het exact zit en wat ik daarvoor moet doen, maar ik ben bereid ernaar te kijken. Dus ja, oordeel Kamer.

De **voorzitter**:
Daarmee krijgt de motie op stuk nr. 1849 oordeel Kamer.

Staatssecretaris **Erkens**:
Ja, voorzitter. Dan nog een aantal vragen van het CDA over de Food and Feed Omnibus. Wat is daar gebeurd? De brief van vandaag is inderdaad niet heel uitgebreid. Dat heeft met name te maken met het feit dat wij geen uitspraken kunnen doen over de standpunten van lidstaten die in de besloten vergadering gedeeld worden. Het is aan het voorzitterschap om zaken wel of niet in stemming te brengen. Zodra wij meer informatie hebben, zal ik uw Kamer zo snel mogelijk informeren. Maar nogmaals, ik denk dat u zich goed kunt indenken dat dit proces ook voor de bewindspersoon in kwestie niet de schoonheidsprijs verdient. Ik hoop mét de Kamer dat wij u op tijd kunnen informeren en dan het debat kunnen voeren. Er is op dit moment ook geen sprake van dat het voorstel aangepast wordt. Daar hebben wij nog geen signalen van ontvangen. Mocht dat zo zijn, dan hoort u dat zodra wij het weten.

De **voorzitter**:
Ik geef nog een rondje voor één vraag per collega.

De heer **Lohman** (CDA):
Ja, waar te beginnen? Inderdaad, het gaat over het proces, voor ons allemaal en ook voor u, staatssecretaris, zeg ik via de voorzitter. Het is vervelend. Wat de timing betreft: gaat het dan over maanden? Kan het volgende week weer? Daar is echt niets over te zeggen?

Staatssecretaris **Erkens**:
Het zou zomaar volgende week weer kunnen zijn, maar het kan ook langer duren. Dat is helaas het antwoord dat ik moet geven. Wij geven wederom achter de schermen een signaal af over dit proces. Ik durf na de laatste rondes van deze besluitvorming ook niet meer tegen u te zeggen dat het proces nu wel soepel zal lopen. Dus dat ga ik ook niet zeggen.

Mevrouw **Bromet** (PRO):
Dit is geen reclame voor Europese samenwerking, wat mij betreft. Ik vind het allemaal heel schimmig. Begrijp ik het nou goed dat er een overleg is geweest en dat de staatssecretaris wel weet waarom Italië tegen heeft gestemd, maar dat wij dat niet mogen weten?

Staatssecretaris **Erkens**:
Nee. Er is een Coreper-overleg op ambassadeursniveau geweest. Daar is het niet in stemming gekomen. Wij horen dus enkel over informele gesprekken, wat mensen vinden of niet vinden, en waar het aan ligt. Die gesprekken verschillen. Ik heb zelf geen officiële signalen ontvangen van Italië waarom dat zo is. Maar mocht het gaan om een inhoudelijke wijziging van dit stuk, dan zal ik uw Kamer opnieuw informeren en met een appreciatie daarop komen.

Kamerlid **Kostić** (PvdD):
De Europese ombudsvrouw heeft het hele proces als ondemocratisch bestempeld. Het laatste voorstel dat er lag, schaadt gewoon onze gezondheid. Maar dat geldt ook voor het doel, namelijk snellere toelating van wat we "groene middelen" noemen. Dat komt zo niet sneller in zicht. Is het niet nu tijd om samen met wat landen te kijken of we een betere weg kunnen vinden, los van die Omnibus, dat monster van een stuk, om ons weer te focussen op wat het doel echt was en om te kijken of we daar een andere oplossing voor kunnen vinden?

Staatssecretaris **Erkens**:
Nee. Ondanks dat ik het proces heel rommelig vind, ben ik daar geen voorstander van. We hebben uiteraard deze week van gedachten gewisseld over de Omnibus. Het kabinet is wel van mening dat we hiermee een beter systeem krijgen dan nu het geval is.

De **voorzitter**:
Dank u wel. Dan moet ik voor de goede orde nog terugkomen op de motie op stuk nr. 1845. Het Kamerlid is niet aanwezig, dus ik wil graag van de staatssecretaris weten wat zijn oordeel is over deze motie als zij niet meegaat in de interpretatie.

Staatssecretaris **Erkens**:
Als het Kamerlid niet meegaat … Dat is de motie op stuk nr. 1844, voorzitter?

De **voorzitter**:
Nee, de motie op stuk nr. 1845.

Staatssecretaris **Erkens**:
De motie op stuk nr. 1845 had geen appreciatie, de motie op stuk nr. 1844 wel.

De **voorzitter**:
In mijn administratie heeft de motie op stuk nr. 1845 wel een appreciatie gekregen.

Staatssecretaris **Erkens**:
Dat gaat dan over de motie over de garnalenvisserij?

De **voorzitter**:
De karperproblematiek.

Staatssecretaris **Erkens**:
De karperproblematiek. Die heeft gewoon oordeel Kamer. Die gaat over "in gesprek gaan". Die is oordeel Kamer. Dat lossen we op.

De **voorzitter**:
En nu krijgt iedereen verwarring en kortsluiting.

Staatssecretaris **Erkens**:
Volgens mij lopen er twee moties door elkaar. De motie op stuk nr. 1844 gaat over de garnalenvisserij en over in gesprek gaan met Duitsland. Die heeft een interpretatie, namelijk dat ik eerst wil kijken om welke gebieden het gaat en dan beslis welke route ik daarvoor kies.

De **voorzitter**:
En als mevrouw Van der Plas bij de motie op stuk nr. 1844 niet akkoord gaat met deze appreciatie, of invulling? Wat wordt dan de appreciatie?

Staatssecretaris **Erkens**:
Dan zou die nu ontraden zijn. Maar ik ga ervan uit dat mevrouw Van der Plas kan leven met deze appreciatie.

De **voorzitter**:
Maar mevrouw Van der Plas is er niet. Dus voor de Handelingen noteer ik nu de appreciatie: ontraden. Mocht dit nog anders worden, dan moet zij heel hard haar best doen voor de stemmingen van vanmiddag.

Staatssecretaris **Erkens**:
Oké. Ik zie instemmend geknik in de bankjes, dus het komt vast goed. En de motie op stuk nr. 1845 heeft geen interpretatie, dus die is gewoon oordeel Kamer. Volgens mij hebben we het dan nu geregeld.

De **voorzitter**:
We zijn helemaal rond en we gaan zo meteen mooi debatteren over sport. We gaan vanmiddag stemmen over deze ingediende moties. Ik dank de …

Staatssecretaris **Erkens**:
Ik heb nog enkele vragen, voorzitter. Mijn excuses.

De **voorzitter**:
Kijk! Ik wilde te snel. Maar wellicht kunt u ze snel beantwoorden. Gaat uw gang.

Staatssecretaris **Erkens**:
Ik ga ze snel beantwoorden.

"Bent u van plan deel te nemen aan de IPCEI Biobased?" Op dit moment zien we veel interesse vanuit de markt om dat te doen. Er zijn nog geen middelen voor beschikbaar, maar er lopen gesprekken om die middelen te vinden. Het zou de inzet van LVVN zijn om te kijken of we dat mogelijk kunnen maken. Maar dat hangt dus af van de middelen.

Dan pulsvisserij, voorzitter. Hoe kansrijk is het en wat vinden alle lidstaten? Onze inschatting is dat we kunnen toewerken naar een pilot daarmee. De verwachting moet dus niet zijn dat we heel snel grootschalig met pulsvisserij aan de slag gaan. Het gaat echt om een pilot. De insteek is om dat samen te doen met andere lidstaten, om daarmee het vertrouwen in de techniek terug te krijgen. Ik wil daarbij het liefste niet vertellen met welke landen ik welk gesprek heb, want dat zou het proces zomaar frustreren, maar ik kan de heer Lohman bij een kop koffie zeker een keer vertellen hoe dat loopt.

De negende en laatste vraag gaat over de oneerlijke handelspraktijken en de positie van de boer in de keten. Ook in het kabinet vinden we het van belang dat de positie van boeren en kleine leveranciers versterkt wordt en dat Europees, waar nodig, aanvullende regels gesteld worden op dat vlak. De Commissie werkt nu aan de herziening van de Richtlijn oneerlijke handelspraktijken en zal daar eind 2026 voorstellen voor doen.

De **voorzitter**:
Dank u wel. Dan zijn wij nu wel aan het einde gekomen van dit tweeminutendebat. Ik dank de bewindspersonen.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**:
We gaan heel, heel, heel kort schorsen voordat we verdergaan met het tweeminutendebat Sportbeleid.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.